

Nro. 24.

A' FELS. R. TSÁSZÁRNÁK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELEMÉBŐL.

*Költ Bétsben Mártziusnak 23-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

B é t s.

Ezen Felséges Udvarnál lévő Hertzegi *Württembergi* plenipotentialt követnek, Baró *Bühlernek*, a' most folyó hónap 14-kén, különös audientzia adattatván Ő Felségénél, és egy Kurir által, az előtt egy nappal érkezett azon izomorú hirt Ő Felségének tudtára adván, hogy a' néhai özvegy *Württemberg-Stuttgardi* Hertzegné, *Friederika, Dorothea, Sophia*, született *Brandenburg-Schwedti* Hertzeg asszony, életének 57-dik esztendőjében Mártzius 9-kén meghalálozott légyen, azután négy napok múlva ezen hónap 18-kán,

A a

a' Felsőges Udvar 4 hetekig viselő gyász ruhába öltözött.

Károly Ő Kir. Hertzegsége, ezen folyó hónap 16-kán ment vissza *Bétsből Prágába*. — Ennek-előtte a' Ts. Kir. Könyvek Censora, annakutánna pedig privilegialt Könyváros, és a' maga poëticumi talentumaira nézve nagyon el-hiresedett *Blumauer Aloys* Úr, ezen hónap 16-kán, itten *Bétsben*, a' maga életének 44-dik elztendejében, tudó gyuladásban meg-hólt.

Helvétzia.

Posonban, a' mint emlékezem, a' *Sz. Mihály* tornya előtt való külső kapun a' van írva: *Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur*. Ezen arany igéknek igasságát, nemtsak a' régi, hanem a' közelebb való századoknak történetei is bizonyittyák. — Tapasztalták azt magok közt a' Batávosok, és leg közelebb a' Helvétusok is. Ennek az egynéhány száz elztendőig virágzott bóldog Respublikának tartományai, a' *Habsburgi* Háztól lett el szakadások után, 1477-ik elztendőben örökös szövetséget kötvén egymás közt, szersentsés fegyvereik által keresett ditsösségekre nézve, minden Európai nemzeteket fejül haladtak, és mivel önnön maga a' természet is védelmezésekre szolgált, néhány hatalmas fejedelmek, örökös frigyét kötettek velek, sokan pedig Helvétus seregeket tartottak zsoldjaikban, külső és belső ellenségeiknek meg zabolázások végett.

A' Helvétusoknak ezen hajdani ditsösségek e' folyó századnak kezdetében hanyatlani kezdvén kevesebb félelmet okoztak a' szomszéd tartományoknak. — A' hosszas békességben el foglalván őket a' puhaság, az ételben és italban való dobzódás, a' bujaság, és a' fösvenység lelke, ke-

veset gondoskodtak a' jövendő időkről. — Ide járult a' kormányozó székek, és az alattok valók közt ottan ottan támadott villongás, mellynek az a' szomorú következése lön, hogy a' midőn leg szorosabb környülállások közt fetrengene hazájok, magános halzatra nézveé, vagy más okok által indittatván, sokan magok készítettének utat az ellenségnek közibe való bé menetekre.

Mind a' Bétsi udvari Diarium, mind a' Helvétziai közönséges és magános levelek, meg tza-follyák azon hirt, melly a' Frantziáknak *Solothurn* városából lett ki üztettetésekről, és az oda való Helvétus kormányozónak, a' lakosok által lett felakasztatásáról támadott. Valósággal sokkal gyengébb vólt a' benn vólt fegyveres lakosoknak a' számok, hogy sem mint ők a' Frantziáknak el-lent álhattanak vólna.

Strafsburgból ekként irnak Mártz. 10 ik nap-ján: *Fraunbrüntúl* fogva, egész *Bernáig* mindenütt tsatázní kellett *Schauenburg* Frantzia Generálisnak, míg a' nevezett városba bé mehetett vólna. — Elég bátrák vóltak ugyan a' *Bernai* katonák, de mivel gyakorlatlanak vóltak a' fegyverben, és hadi Előjáróik is restebbek vóltak kötelességeik-nek végbe vitelében, mint sem reménylette vala a' nép, semmire sem mehettek a' Frantziák ellen. Hadi eszközök is nem vóltak elegendők. — *Solo-thurn* városában egy 11 személyekből álló proviso-ria kormányzékét állított *Schauenburg* Generális, a' kik közt három rokonai vagynak ő néki, úgymint *Wallier*, *Gluez*, és *Brunner*; a' többit a' tömlötz-ből szabadította ki. — A' *Bernai* Cantonnak *Leng-nau* nevű helységében, kaszákat és nyársakat kap-ván az affzonyok kezekbe, olly vakmerő bátor-sággal hadakoztak a' Frantziák ellen, hogy vég-tére valamint ferjeiket, úgy őket is kéntelenek vóltak le lövöldözni.

A' későbbi *Helvétziai* levelekből olvassuk, hogy már *Bernában* is nemcsak a' lakosokat megfojtották fegyvereiktől, hanem e' mellett az oda való fegyveres tárházat is, egészen kiüritették a' Frantziák.

Frantzia Respublika.

Az 500-ak Tanácsának Mártzius 1-ső napján tartott gyűlésében egy olly dologról való jelentést tett annak *Perez* nevű tagja, mellynek hallására borzadni kell a' természetnek. Tudniillik, hogy sok ártatlan Frantzia lakosok, a' kik soha még csak egy lépésnyire sem vóltak hazájokon túl, az emigránsok laistromában lévén felirattatva, a' katona Commissió eleibe idéztetvén, agyon lövették. — *Crasson* erre ezt jegyzette meg, hogy a' katona Commissió, tellyességgel nem vizsgálván azt, ha vallyon nintseneké mások is azon nevezetűek, hirtelenkedett a' halálos sententia ki mondással, és a' bűnösök helyett, ártatlanokat végeztetett ki e' világból. — *Tallien* abban az értelemben vólt, hogy sok gonosz ember más felebaratjának örökségére ásétozván, azt a' hadi Commissiónál el vadolta, 's az emigránsok laistromába bé iratta. Mindezekután azt végzette az 500 ak Tanácsa, hogy neveztesse ki egy Commissió annak szoros meg vizsgálására, hogy való-sággal ölettetteké meg az emigránsok helyett olly ártatlan emberek, a' kik hazájoknak küszöbén kívül soha másutt nem vóltanak?

Guillemardet és *Hardy* nemzeti képviselők bé mutatták az 500 Tanácsának azon planumjait, a' mellyet ök, a' közelébb választatandó nemzeti képviselőkről készítettnék. Az elsőbbé igen homalyosnak lenni találtatván, megvettetett; a' második pedig mint az elsőbbnél helyesebb, bé vétetődött. — *Hardy*-nak ezen planuma szerént

447 nemzeti képviselőket kell a' Gyülekezeteknek választani, 35-öt egy, 96-ot két, 166-ot három esztendőre az 500-ak Tanácsában; az öregek Tanácsában pedig 13 egy, 42 két, 53 három esztendőre.

A' Mártzius 3-ik napján tartott gyűlésben azon jelentés olvastatott fel, a' mellyet az 500 Tanácsának a' *Rómában* történt dolgokról küldött a' Directorium. Ezen jelentésben felettébb magasztalta az Olasz Országi Frantzia ármádiának azon vitéz tetteit, a' mellyeket *Rómába* való indulásától fogva mivelte, és azt is, minémű indulattal viseltessenek a' Római lakosok a' Frantzia Respublika és ármádia eránt. Ezeknek lett felolvasása után, azt végzette az 500-ak Tanácsa, hogy az Olasz Országi Frantzia ármádia, újobban érdemessé tette magát a' Haza eránt, és hogy nyomtatás által tetetődjék közönségessé a' Directoriumnak ezen jelentése.

A' *Zelandiai* tenger pártoknak őrizetére, a' mellyeknek el foglalására egy időtől fogva nagyon vágyakoztak a' Brittusok 10 ezer főből álló Frantzia sereget rendelt's küldött a' Directorium, mellynek a' fele már *Middelburgba* és *Vlissingába* kantonirozik. — *Dünkerkába* 40 réz hidnak való hajók vitettek *Brüsszelből*, a' mellyekkel számos Pontonirosok, az az, hidas katonák mentenek.

A' Mártzius 3-ikán tartatott gyűlésben erősítette meg az 500 Tanácsa, azon szoros defensiva és offensiva alliantziát, a' mellyet a' Cisálpinai Respublika a' Frantzia Respublikával kötött, a' mellynek ereje mellett mind a' két Köz Társaság szörossan kötelezte magát egymás költsönös védelmezésére.

Párisból írják azt is, hogy a' *St. Malói* kikötő helyben 500 ágyúzó saluppokat készitetett a' tengeri dolgokra ügyelő Frantzia Minister az Angliai expeditió végett, a' mellyeken mindeni-

ken 24 ágyú és 100 ember fog lenni, és a' mellyek a' Frantzia ármádia Angliába való ki szállásának könnyítésére rendeltettek.

Német Ország.

A' Prussziai Monarchia *Annalisának* Martuisi darabja egynéhány kabinetbeli fontos Királyi parantsolatokat, 's több nevezetes dolgokat foglal magában. E' mellett az is fel vagyon benne jegyeztetve, minémű állapotban vólt az el múlt elztendőben a' Prussziai ármádia. — A' gyalogság 172120, a' lovasság, tudniillik a' vasas, dragonyos és hufzár regementek 39867; a' gyalog és lovas ártilléristak 10716 főből állóknak lenni iratnak, ide nem számlálván a' Kadet és Ingenieur corpusokat, a' mellyekkel egyetemben 229763 emberre ment a' múlt 1797-ik elztendőnek kezdetében a' Királyi ármádia, de a' melly a' múlt elztendőben két gyalog regementel és egynéhány ezer lovassal szaporodott.

A' *Berlini* tudósítások szerént, *Königsbergben* Junius 5-ik napján, és *Berlinben* Julius elein fog a' közönséges hódolás lenni. Azon utjaiban a' Fels. Királyné is fogja kedves férjét követni. — A' *Königsbergi* kormányozó Ministernek előre meg irta a' Király, hogy az olly költséges poupákat, a' mellyek a' hódolás alkalmatosságával tétetni szoktak, tellyességgel nem kívánnya, és sokkal több jeleit tapasztalta kedves jobbágyai magá eránt való jó szivüségeknek, hogy sem az illyetén szükségtelen költekezés által kívánna őket megterhelteni engedni. Egyfzersmind azon kéri az oda való Ministert, hogy előre úgy intezze a' rendeléseket, hogy mindenek élzre vegyék azt, hogy Ő Felsége nem a' külső szemeket tsiklándoztató pompában, hanem egyedül a' maga alatta va-

lőinak boldogításában helyheztető maga Királyi ditsőségét.

A' Frantzia Respublika *Rastadtban* lévő plenipotentariussi utolsó jelentésekre, Német Ország részéről, a' békességet elközlő deputatió Mártz. 9-kén tartott ülésiben, az ide alább meg irt feltételek határozattannak-meg: 1) Hogy a' Frantzia truppok a' *Rénus* vize jobb partyáról egészen húzzák vissza magokat, és hogy az ottan való nép, többé semmiféle hadi praestatiókra ne erőltessék. 2) Hogy a' Frantzia Respublika, a' *Rénuson* túl lévő helységeken kívül, a' Német Birodalomhoz semmiféle just többé ne formáljon. — 3) Hogy a' Frantzia Respublika követjei, a' Német Birodalombeli deputatiónak utolsóbb maga ki-jelentése fzerént, azon Birodalom egy részének modificatióval lejendó által engedését illető tractatusba, továbbrá is bé fognak erezkedni. És hogy 4) a' Német Birodalombeli deputatiónak, helyyes és nem fundamentum nélkül való remény-sége vagyon ahoz, hogy a' Frantzia igazgató szék, leg alább a' *Rénus* alsó mellyéke egy részit, úgymint a' *Roer* vize fokadásától fogva, annak a' *Máás* vizébe való bé-omlásáig; nem különben a' *Nette* vizének fokadásától fogva, annak a' *Rénus* vizébe való bé omlásáig ki-terjedő helyeket, a' Német Birodalomnál maradni nem fogja ellenzeni.

Portugallia.

Fülökbe menvén ezen Ország lakossainak az, hogy 50 ezer főből álló Frantzia seregnék szabad által menetelt engedett vólna a' maga birodalmán a' *Madritti* udvar, mindnyáján nagy félelembe és nyughatatlanságba estek, és szivek fzerént sohajtyák, hogy a' Frantzia Respublikával köttetendő békesség által távoztattassék el tőlök a' reájok következhető nagy veszedelem.

Mihelyt meg hallotta a' *Lissaboni* kikötő helyben lévő Angliai flottának fő kormányozója Lord *Vincent* a' Spanyol flottának *Kadixi* kikötő helyből lett ki evezését, azonnal maga is parancsolatot adott a' ki evezésre. Mivel mindazáltal nem is vélte e' dolgot, következésképen, nem is vólt úgy el készülve, hogy mingyárt jelt adhatott volna a' tengerre való ki repülésre, nem előbb hanem Mártzius 11-ik napján, dél előtt 9 órákor futott onnan ki 12 linea hajóval és 4 fregattal. — Azon nap estvéjén a' *Kadixi* kikötő hely előtt vigyázaton állott Anglus eskaderrel is öszve kaptsolta magát. — A' *Lissabonai* tudósítások szerént nem 22, hanem 34 hajóból áll a' *Mazaredo* kormányára bizatott Spanyol flotta, mellyet Mártzius 9-ik napján, dél után 4 órákor már *Lissabona* felett láttanak a' *Portugalliai* halászok.

Olasz Ország.

A' mint a' közelebbről vett *Római* levelekből olvassuk, a' Római Respublika Consuljaivá *Stiganti*, *Bonelli*, *Constantini*, *Bassi*, *Pessuti*, *Arrigoni*, és *Bassál* neveztettenek ki; Finantzministerré *Maffei*; Justitzministerré *Pierelli*; Polizejministerré *Lamberti*; Hadiministerré pedig *Bremond* tétettett. — A' Római Respublika belső és külső dolgait *Visconti* és *Corona* nevezetű Ministerek kormányozzák. — A' Római Respublikában vólt tzimereknek el töröltetések iránt, kemény törvény adattatott-ki, ki vévén a' külső hatalmasságok ottan lévő követjeik tzimereket. — A' Római Respublika tér helyein lakozok, az iránt intettettek meg, hogy magokat tsendesen viseljék, és szokott munkájok gyakorlásokhoz lássanak.

Mártzius 6-kán, Generál *Berthier* felől azt irják *Bolognából*, hogy ottan ment vólna siettség-

gel által *Mantuába*. — Azt is hasonlóképpen a' most említett levélből olvassuk, hogy az Olaszországban lévő Frantzia truppok, nagy mozgásba kezdettenek volna eredni.

Fébruár. 28-kán 2000 emberekből álló Frantzia truppok mentenek *Génuán* keresztül *Májland* felé, a' hová a' Frantziák 30,000 emberekből álló avantgardéji is, mellyek *Marsiliából* várattattanak meg érkeztének. — A' Cisálpinai Respublika halállal való büntetést tett annak a' fejire, a' ki a' Respublikai országláson kívül, más országlás módját kívánna oda bévétettetni; egymás rendbéli Decretum ereje mellett pedig, a' Cisálpinai és a' Frantzia Respublika trupjai tartásokra, úgy a' Status egyéb szükségéi potlásokra is, a' Cisálpinai Respublika lakossaitól, 30 napok alatt, 36 millió livrákat rendelt fel-szedettetni, azon jelentés mellett, hogyha a' fennebb említett summa pénz *accurate* ki nem fizettettetnék, a' Cisálpinai Respublikát végső veszedelem fogná találni.

A' Fébruár. 24-kán *Rómában* történt zenebonát, a' Mártzius 3-kán költ *Római* levelek ekképpen adják-elé. — A' Frantziák sok féle Contributiójokat és Requisitiójokat nem gyözvén a' *Tiberis* vizén túl lévő lakosok le-fizetni, annakokáért Fébr. 23-kán dárdákkal flintákkal, kardokkal és késekkel fel fegyverkezve öszve gyülekezvén, a' Frantziák, és a' magokat hozzájuk tsatolt Római nép közül, a' kiket előll hátúl találtnak, mind öszve vagdalták és fel-martzongolták. — Mellyre a' Frantziák öszve seregelvén, az insurgensekre rohantanak, a' kikkel olly kemény ütközetet tartottanak, hogy mind a' két részről felesen el hüllottanak, de végtére még is a' Frantziák győzedelmeskedvén, az el-fogatott Insurgensek közül, más nap 22-töt lödöztenek agyon. — A' *Rómában* történt ezen Revolutió, hogy valamelly egyet értésből esett, azt onnan is ki lehet hozni, mivel *Belletriben*, *Albánóban*, *Marinóban*, és *Castelló-*

ban is, ugyan azon a' napon vagdaltatván le a' Frantziák, az oda való Insurgensek, a' Rómaiak segítségekre indúltanak vala; de Február. 27-kén, egy corpus frantziasággal megindulván Generál *Morat*, az Insurgensekkel szembe találkozott, és velek öfzve tsapván, a' kit fegyveresen talált, azokat mind öfzve vagdoltatta, az Insurgensek lakhelyeiket pedig mind fel prédáltatta. — Fébr. 21-kén gyűltenek vala öfzve a' Kapitányoktól fogva le felé lévő Frantzia hadi tisztek is a' Sz. *Mária*, vagy másképpen a' *Rotonda* nevezetű templomban, a' mellyet a' régi Rómaiak Pánthéonnak, vagy minden Istenek templomának nevezte- nek vólt, holott olyan kijelentést tettek vala magok iránt közönségesen, hogy ők meg unván a' katonáknak, a' közönséges házak és templomok prédálásokat nézni, erre való nézve azt kívánják, hogy az ő egynéhány hónapoktól fogva fizetetlen maradott fizetések, 24 órák alatt ki-fizetessenek, melly kívánságok mellé fenyegetődzéseket is ragasztattanak vala. — A' fennebb említett levél azt hirteli, hogy Generál *Berthier* Frantzia Országba, Generál *Massena* pedig *Ankonába* ment vólna villzá. — A' Rómában lévő Frantzia tisztek közül sokan azon vagynak, hogy a' közönséges házokból, és a' templomokból, a' miféle prédák szedetttenek, mind villzá adattassanak, mellynek minthogy nevezetes következései lehetnek, erre való nézve, Generál *Massena*, azonnal egy Kurirt indított a' *Párisi* Frantzia Directoriumhoz, a' végett, hogy azon környülállások között, mit kellessék tselekedni?

Róma Várasának rövid le írása.

Azon Érd. Olvasóim kívánságoknak, a' kik a' *Római* mostani történeteknek olvasásában sok szókat nem értenek, eleget tenni akarván, szükségesnek itéltem *Róma* várasának rövid le írá- val kedveket tölteni.

Róma a' kereszténységnek anya városa, eredetere nézve minden Európai városok közt leg régibb, ritkaságaira nézve pedig leg szebb és leg hiresebb e' világon, és Olasz Országának azon tartományában fekszik, melly hajdan *Latiumnak*, a' későbbi időkben pedig *Campagna di Romának* neveztetett. A' régi *Róma*, mellyet világ teremtetése 3223-ik, avagy K. Ur. születése előtt 753-ik esztendőben építette vala *Romulus* hét hegyeken feküdt, 's azonokra nézve *Septicollisnek* is neveztetett; az új *Róma* pedig sokkal nagyobb lévén a' réginél 12 hegyen fekszik, mellyeknek neveik a' következők: *Monte Capitolino*, *Palatino*, *Aventino*, *Celio* vagy *Laterano*, *Esquilino*, *Viminale*, *Quirinale* avagy *Monte Cavallo*, *Janicolo*, *Pincio*, *Vaticano*, *Citorio* és *Giordano*. A' városnak egész kerülete, a' *Tiberis* folyó vizén túl fekvő részével egyetemben 15 Olasz, az az, 12 1/2 német mérföldet foglal magában. *Belizarius* és *Narses* idejében égetett téglákból készült köfalakkal vétetett környül, 's ugyan ezért nem olly erős, hogy tsak harmad napig tartó ostromlást is ki állhatna. Népeisége, az 1782-ik esztendői számlálás szerént 163993 lélekre tétetik, a' kik közt 2827 papi személyek, 3847 szerzetesek, 1710 apatzák, 1065 tanuló ifjak, és 1470 koldúsok találtattak. Mind ölgve 15 kapui, 367 templomjai klastromjai, parochiaji, és ispotáljai vagynak. A' városban lévő házaknak két harmad része a' templomokhoz és ispotáljokhoz tartozik. — A' *Tiberis* vizét az abba hányatni szokott szemet és ganéj miatt, nemhogy az emberek, de még tsak a' barmok sem ihatyák; ellenben a' körül belől fekvő hegyekből tsatornákon oda bé vitetett forrás vizek igen egészségesek lévén közönséges italul szolgálnak a' lakosoknak. Ezen forrás vizek közt leg nevezetesebbek az úgy nevezett *Aqua Virgine*, v. *Trevi*, *Aqua Felice*, és *Aqua Paulina*; a' másodikat V. *Sixtus* Pápa 22 Olasz mérfelldről vitette bé tsatornákon a' városba; az utólsónak 30 mérföldre vagyon az eredete és V. *Pál* Pápa állította helyre.

A' nevezett V. *Sixtus* Pápa 14 fertályokra, avagy fő kvártélyokra osztotta fel ezen roppant várost, mellyek közönségesen *Rione*-knek neveztetnek, 's ekként következnek egymás után: 1) *Rione di Monti*. 2) *Di Trevi*. 3) *Di Colonna*. 4) *Di Campo-Marzo*. 5) *Di Ponte*. 6) *Di Parione*. 7) *Della Regola*. 8) *Di St. Eustachio*. 9) *Della Pigna*. 10) *Di Campitelli*. 11) *Di St. Angelo*. 12) *Di Ripa*. 13) *Di Trastevere*. 14) *Di Borgo*. A' leg nevezetesebb közönséges helyek és piatzok a' következők: *La Piazza Navona del Popolo*, *di Spagna*, *del Monte Cavallo*, *di S. Marco*, *del Monte della Trinita*, *di Pietra*, *Farnese*, *Colonna delle Fornaci*, *di Rotonda*, *di St. Mária Maggiore*, és a' *Lateranumi Sz. Jánosé*.

Nagy Britannia.

Oconnor, *Binnis*, és *Fevay* nevezetű három Irlándusok, a' kik *Morris*, *Leary*, és *Alley* Obesteri költött neveket vettének vala fel magokra *Margartéban* éppen azon időben fogattattanak el, mikor egy posta hajón, mellyért 130 guinekat ígértének vala, Frantzia Országba akartanak által menni; a' kik el-fogattatván, azonnal *Londonba* vitettettek. — Ezen el-fogattatott személyeknél, holmi gyanus leveleken kívül, egy keményen meg rakatott láda, az egyesült Irlándusok titkos gyűléseiknek, a' *Párisi* Directoriumhoz való Adresse, a' Nagy Britanniai kikötő helyek le-rajzolása, és mindazoknak az Angliai házoknak, vagy helységeknek feljegyzései találtattanak, holott a' *Londoni* Correspondens, és más democratiai társaságok öszve szoktanak vólt gyülekezni. Ezen el-fogattatott és meg-nevezett Irlándusok, már egyszer kérdőre is vonattattanak. — A' melly prédát az Anglusok nem régiben a' Hollándusoktól nyertének vala, 161,000 font sterlingekre vettették.

Angliában még most is mind keményen tétettetnek a' magok óltalmazásokra szolgáló készületek. — A' *Wight* nevezetű sziget truppokkal tele vagyon, a' mellyek minden szempillantóban készen állanak, hogy *Jersey* és *Guernsey* szigeteknek óltalmokra mennyenek, a' melly szigetek iránt az Anglusok olyan vélekedéssel vagnak, hogy a' Frantziák ott fognának leg elébb próbát tenni. — A' *Plymouthi* battériák és őrizet is meg keményített, és a' *Kenti* és *Susseri* pártokon hofzára, mindenütt lármát jelentő fák ásattattanak fel. — Ezeken kívül 50 Telegraphusoknál többek készítettének Angliában. — Az úgy neveztetett *Sea Fenciblék*, a' tenger partyain lévő nemzeti vigyázok, mind inkább inkább organizáltak, a' kik a' tengeren mind igen jártas emberek, és hogyha a' szükség úgy kívánni fogja, 60,000-nél többre szaporittathatnak. — A' Nagy Britanniai igazgató szék, újra olyan parantsolatot adott ki, hogy a' Hollándiai és a' Frantzia halászok, a' kik magok kereseteket eddig szabadon folytatták vala, ha lehetséges, minnyájan elfogattassanak, mivel ők, az Angliai kikötő helyeket, és tenger partyait minnyájan jól ismervén, meg eshetne, hogy a' Frantziák Angliába való ki szállhatásokra, igen nevezetes segítségül lennének. — Az Anglusok' jelenvaló háborújuk folytatásokra szánt önként való hadi segedelembe Február. 19-kéig, 900,000 font sterlingeknél többet bé fizettének.

Elegyes Tudósittások.

Az Angliába való ki szállásra, a' Frantzia Directorium 317,000 emberekből álló truppokat rendelt ki, és a' leg első ki szállásbeli próbát, 110,000 emberekkel akarjak meg probaltatni. — A' Frantziák fogságokba esett Helvétziaiak *Hünningenbe* vitettettek. — *Velentzében* az el homlitott Nobilik közül, újra 900-zan tsiráztanak ki.

A' *Chinai* tudósítások szerént, a' Revolúció kegyetlen tüze, azon Birodalomban is úgy elterjedt, hogy az elsőbb városok közül, az Insurgensek hatot vettenek meg, a' kisebb rendű városok közül pedig, 27-tet hódoltattanak-meg. — Ezek felett az Insurgensek le-ültetésekre, egy nevezetes hadi erőt küldvén ki a' *Chinai* Tsászár, azt is az Insurgensek úgy meg-szorították, hogy sem egy, sem másfelé nem húzhatja magát. — A' Frantziák Angliában lévő fogjaik tartásokra, elztendő által egy millió font sterlingnél több kívánatuk, a' mellynek ki-potlására, már 120,000 livrak küldtettenek által a' Frantziáktól. — A' Hollándusok közül, 2500 emberek vagynak Angliában fogtságban. — Az Anglusok tellyes igyekezettel azon vagynak, hogy *Portugalliát* a' Frantziák ellen bátorságos állapotba helyheztethessék, annakokáért Angliából, egynéhány ezer darabokból álló fegyvereket, és hozzájuk tartozó ártillériát szándékoznak *Portugalliába* küldeni. — *Spitheadban* most egy olyan flotta áll készen útra indulolag, a' mellyhez tartozandó hajók közül 8 száz tiz ágyús, 5 kilentzven nyóltz, 3 nyóltzvan négy, 2 hetven négy, és 1 hatvan négy ágyúkkal van meg-rakva. Ezen flottánál *Gardner*, *Curtis*, és *Parker* Admirálok a' fő vezérek.

Rege, a' Siketekről.

Egy siket Juhász, a' kibe a' lélek tsak hálni járt, el veszti egy őszi ködös időben a' nyáját, keresni indul a' tanyák között, akad egy öreg kertészre, mondja neki: Bátyám Uram! nem láttaé kemed az én juhaimat, ha rá igazit, egy sánta bárányom van, kendnek adom. *Kertész.* Ezeket a' gyökereket ásogatom. *Juhász.* Már össze jártam a' butzkát, sohol se találom. *Kertész.* Az ifjú asszonyom nagyon szereti a' sárga répát, meg izente, hogy a' fagy előtt fel ássam, ha nem hibazik a' szemem, talám azon a' kotsin jön, mely.

lyet amoda sejtek. *Juhász.* Ugyan arra mentek? utánnok megyek, majd erre legeltetek, 's meg adom a' bárányt. — A' Juhász el indul, a' köd kezd öfzlani, rá akad a' nyájára, dél tájban oda kerül, vizzi az ígért bárányt a' kertésznek. — *Kertész.* Tsak edd meg ám magad ha loptad, engem az ördög vigyen el, ha fel hagyom magam akalztatni egy kolzos bárányért. — Mig ezek itt öfztoznak eggyik sem értvén egymás beszédét, érkezik egy obsitos katona ló háton. Jó napot kelmeteknek! meg szálhatoké itt a' tanyáa? — *Kertész.* Ez a' Zsivány valahol lopta ezt a' bárányt — *Katona.* Ha meg engedi öreg bátyám, majd bé kötöm a' lovamat az istállóba. — A' Juhász, és ~~Kertész~~ a' Katonához mennek, mindenik beszéli a' maga baját. — *Katona.* A' nyereg, a' ló, meg vallom nem az enyim, de a' Kantárt — engem mire — senkinek sem adom, mert a' saját jószágom. El akar menni. A' két siket két felől meg ragadja a' kantár szárát, vezetik a' közel lévő faluba, Birót keresnek, a' Biróné vólt othon, a' ki éppen akkor dagasztott. Halgatja egy darabig a' három siketet, semmire se megyen velek, meg bosszonkodik, 's kapja a' rúdról a' mentéjét, öfzve gyūri, bé veti az égő kementzébe 's azt mondja: Igy vesszek én el, ha mind a' hárman anyaszült bolondok nem vagytok. Kérdés: a' négy közül mellyik vólt esztelenebb?

T u d ó s i t á s.

Ama nevezetes és hasznos könyv, mellyet ez előtt nem sok idővel a' maga tulajdon költségén köz haszonra ki botsátott vala Száldobosi, és Márkói Nemes *Paap János* Úr, sok Európai és Tudós Társaságok Tagja, nevezetessen a' Nagy Erdélyi Fejedelemségbéli magyar nyelv mívelésére utat készítő tagoknak nagy munkájú frigyesse, már mondók ezen könyv, melly 6 nyelveken vala írva, fogyatéknán lévén, jó Urai és Asszonyai kérésére arra határozta magát, hogy még egy illy

forma beszélgetéseket a' köz haszonra ki botsáson, még pedig 10 nyelven *Magyar, Deák, Német, Anglus, Frantzia, Olasz, Orosz, Rácz, Tót, és Oláh* nyelven; a' kik a' ki nyomtatottat meg akarjak esmérni, még meg láthatyák magánál az Irónál *Pesten*, az Ingeueur vagy képiró Akademiába Emeritus, Professor Szabó Dávid Úrnál *Kassán*; Professor Szombati Úrnál *S. Patakon, Debretzenben* a' Collegiumban; *Kolosvárt* Professor Szathmári Pap Mihály Úrnál; *Enyeden* Baritz János nevű Orvosi Tudományt gyakorló Ifjúnál; *Nagy Szombathba* vólt Director Zakár Úrnál; *M. Vásárhelyt* Titoknak Méltóságos Aranka György Úrnál; *Udvarhelyt* Vicarius Fő Tisztelendő Török Úrnál.

Ezen hasznos Könyv Iró azt adja először tudtára a' nagy érdemű közönségnek; hogy ő már egynéhány esztendőök alatt szorgálmatos munkát vitt véghez egy régen várt, és igen szükséges tzéllal irt könyv ki nyomtatattása végett mellyet nevez: *Az Embernek Teremtőjéhez és Gondviselőjéhez való Kötelességeinek*; 4. Tom. felyül fog haladni e' munka. — Követte a' többek közt az említett Iró, *Jérusalemnek: Betrachtung über die Religions-Wahrheiten* nevű, az egész keresztény világ előtt nagy betsű' könyvét, sőt nemtsak követte, hanem a' hol szükségesnek látta, szóról szóra írása közéi is férkeztette.

Ha valaki azért valahol vagyon vagy Erdélybe, vagy Magyar Országba, a' ki vagy a' meg nevezett könyvet maga már Magyarra fordította vólna, vagy pedig ilyen tzéllal valamit irt vólna; vagy a' *Magy. Kurirnál*, vagy pedig *Pesten* azon emlékezetbe forgó Úrnál a' jövő Pünkösöd napjáig magát jelenteni méltoztassék; mért azt igéri, hogy irását is amannak ha kívánándja által adni el nem mulattya. Akkor pedig a' Könyvnyomtató Sajtója alá szándékozik adni irását.

Pest 10. Mártzius 1768.

Száldobosi Paap János.